

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Václava Novotného a soudců JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobkyň: **a) R. E., b) nezl. B. D.**, zast. Mgr. Markem Sedlákem, advokátem, AK Příkop 8, Brno, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 22. září 2005, č. j. 36 Az 197/2004 – 91,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně – stěžovatelka se jménem svým a své nezletilé dcery včas podanou kasační stížností domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Brně shora označeného a vrácení věci k novému řízení a rozhodnutí z důvodu vady řízení před správním orgánem, pro které měl krajský soud napadené správní rozhodnutí zrušit, popř. vyslovit jeho nicotnost. Jedná se o porušení § 33 odst. 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“), když stěžovatelce nebyla dána možnost vyjádřit se k podkladům, na základě kterých správní orgán rozhodoval; dále došlo k porušení § 47 odst. 5 téhož zákona, když rozhodnutí správního orgánu vykazuje závažné nedostatky způsobující nicotnost tohoto rozhodnutí; v podrobnostech stěžovatelka odkázala na obsah žaloby.

Stěžovatelka má zato, že splňuje dostatečně podmínky pro udělení azylu ve smyslu § 12 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zák. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o azylu). Důvodem odchodu stěžovatelky, její

dcery i manžely z Mongolska byl politický nátlak na stěžovatelku, která vystudovala lékařskou fakultu a stala se lékařkou a členkou Demokratické strany. V letech 1988-1989 vznikla v Mongolsku demokracie a stěžovatelka začala bojovat proti komunistické straně, která v tomto období začala upadat. Proto vedoucí a vyšší úředníci, kteří byli komunisté, začali vyvíjet na ni politický tlak, který vyústil v její propuštění z práce v roce 1993. Poté začala stěžovatelka podnikat. V době, kdy v její vlasti začala demokracie, nastal ekonomický růst, který měl zejména v lékařské oblasti za následek, že začalo přibývat úmrtí nezletilých dětí a nakažlivých onemocnění. V roce 1981 se jí narodil syn, v roce 1985 onemocněl meningitidou a zemřel. V roce 1992 se jí narodila dcera, která se ve školce nakazila břišní salmonelózou a 2 měsíce musela být v nemocnici, uzdravila se. Z důvodu obavy o budoucnost stěžovatelky a své dcery přicestovala v roce 1996 do ČR, zde 4 roky pracovala. Zaviněním pracovního úřadu (nedbalostí), skončila stěžovatelce platnost víza a musela by odcestovat zpět do Mongolska. Dcera stěžovatelky žije v ČR od svých 4 let a jejím mateřským jazykem se stala čeština, což by jí v případě návratu do vlasti způsobilo potíže. Společně se stěžovatelkami žije v ČR i manžel (otec její dcery).

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil podáním ze dne 14. 12. 2005, když v zásadě popřel její oprávněnost.

Z obsahu předloženého spisu soudního a správního vyplývá, že žalobkyně se domáhala u Krajského soudu v Brně zrušení rozhodnutí ministra vnitra ze dne 5. 3. 2003, č. j. OAM-2119/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad a potvrzeno rozhodnutí Ministerstva vnitra, ze dne 22. 1. 2001, č. j. OAM-4536/VL-14-P17-2001, jímž nebyl žadatelce ani její nezletilé dceři udělen azyl podle § 12 ani § 13 odst. 1 a 2 ani § 14 zákona o azylu a dále, že se na ně nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

V rámci návrhu na zahájení řízení o udělení azylu sepsaného dne 16. 5. 2001 stěžovatelka uvedla, že v Mongolsku začalo tržní hospodářství a současně se zhoršila životní záruka duševně pracujících lidí, stěžovatelka nechtěla zůstat na takové nízké úrovni znalosti a vzdělání. To jí neumožnilo opatrovat své dítě zdravě a naživu, zvýšila se úmrtnost dětí a kriminalita. Při krácení pracovních míst v rozpočtových institucích manžel přišel o práci a tím ztratili záruku vychovávat dceru zdravě. Od příjezdu do ČR stěžovatelka a její rodina žili klidně, celou tu dobu se jejich dcera učí česky a vychovává v cizí tradici, čeština se stává její mateřštinou, už nerozumí a nemluví mongolsky. Stěžovatelka je členkou demokratické strany, myslí na budoucnost své dcery, proto žádá o azyl. Chtěla by pracovat v oboru, pokud to nebude možné, chce odcestovat do jiného státu.

V rámci pohovoru k žádosti o udělení azylu konaném dne 20. 8. 2001 uvedla, že se její rodině v Mongolsku nelíbila pracovní situace a zdravotní péče o děti, nesouhlasila s politickým zřízením, ovšem v tomto směru neměla žádné potíže. Stěžovatelce především skončila platnost víza, nechtěla být v ČR načerno, proto vstoupila do azylového řízení.

Správní spis obsahuje zprávu o dodržování lidských práv za rok 2000 vydanou Úřadem pro demokracii, lidská práva a práci Ministerstva zahraničních věcí USA ze dne 8. 10. 2001.

Žalovaný ve svém rozhodnutí uvedl, že důvodem vycestování stěžovatelky z Mongolska byl odjezd za prací, jelikož měla ekonomické potíže, zejména za účelem legalizace pobytu stěžovatelky na území ČR. Stěžovatelka neuvedla žádnou konkrétní skutečnost, na základě které by bylo možno posoudit, že byla pronásledována z důvodů uvedených v § 12 písm. a) nebo b) zákona o azylu. Výše zmíněné potíže dle názoru žalovaného však nelze považovat za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, žalovaný odkazuje na úpravu pobytu cizinců v zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, jejichž institutů měla stěžovatelka využít. V dalším se pak žalovaný zabýval podmínkami udělení azylu podle § 12, kdy došel k závěru, že neshledal žádný takový důvod, pro který by azyl měl udělit, stejně tak ani podle § 13 a § 14 a velmi podrobně se také zabýval překážkami vycestování.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné /ust. § 103 odst. 1 písm. c) cit. zák./ nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné /ust. § 103 odst. 1 písm. d) cit. zák./, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Ke skutečnostem, které stěžovatelka uplatnila poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí, Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlédne. Skutkovým základem pro rozhodnutí kasačního soudu se tedy mohly stát pouze skutečnosti a důkazy, které byly uplatněny před soudem, který vydal napadené rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnosti napadené rozhodnutí Krajského soudu v Brně v mezích důvodů uplatněných ve smyslu § 103 odst. 1 písm. a), b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Tvrzená nezákonnost, jak ji stěžovatelka namítá v kasační stížnosti, spočívající v nesprávném právním posouzení věci soudem v předcházejícím řízení, spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikována nesprávná právní věta, popř. je sice aplikována správná právní věta, ale tato je nesprávně vyložena. Vztah mezi skutkovým zjištěním a právním posouzením lze charakterizovat tak, že jde o aplikaci právní normy na konkrétní případ nebo situaci.

Poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na území ČR, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Dle § 13 zákona o azylu rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, se v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí

manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. Předpokladem udělení azylu za účelem sloučení rodiny manželu azylanta je trvání manželství před udělením azylu azylantovi.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatelů nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatelů, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl.

Z údajů uváděných stěžovatelkou v návaznosti na zprávu o stavu dodržování lidských práv v Mongolsku nevyplývaly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatelka byla nucena vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen její život nebo svoboda z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je její život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o její vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

Z rozsudku krajského soudu napadeného kasační stížností je zřejmé, že se jmenovaný soud zabýval námitkami stěžovatelky uplatněnými v žalobě i v doplnění žaloby, přičemž všechny tyto skutečnosti byly předmětem jednání ve věci konaném dne 22. září 2005.

Námitku stěžovatelky, že se jí nelíbily platy lékařů v Mongolsku, nedostatečná dětská lékařská péče a snaha poskytnout dítěti lepší životní podmínky, nelze mezi relevantní důvody pro udělení azylu vůbec zařadit. Nebylo přitom prokázáno, nejen skutkově, že v kasační stížnosti stěžovatelkou tvrzené námitky jsou označeny shodně jako ve správním spise, nadto, že ve smyslu pojmu pronásledování dle zákona o azylu je to státní moc, která by stěžovatelku a její rodinu zjevně či skrytě pronásledovala. Nejvyšší správní soud tak neshledal námitky stěžovatelky spočívající v nezákonnosti a nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení za důvodné.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud důkazní materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový

závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování a je z něj zřejmé, z jakých důkazních prostředků při svém rozhodování vycházel. Důkazní prostředky byly zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 vycházel. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatelka nebyla nikterak krácena na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění. V rámci protokolu o pohovoru k žádosti o azyl byla stěžovateli poskytnuta informace o všech pramenech, z nichž správní orgán vycházel, s možností se k tomu vyjádřit. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se stanoviskem soudu I. stupně, totiž že namítané porušení § 33 odst. 2 správního řádu nebylo shledáno (v době rozhodování správního orgánu I. stupně platilo pro řízení o azylu použití správního řádu).

Námítka stěžovatelky o nicotnosti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 47 odst. 5 správního řádu (V písemném vyhotovení rozhodnutí se uvede též orgán, který rozhodnutí vydal, datum vydání rozhodnutí, jméno a příjmení účastníků řízení. Rozhodnutí musí být opatřeno úředním razítkem a podepsáno s uvedením jména, příjmení a funkce oprávněné osoby. Zvláštní právní předpisy mohou stanovit další náležitosti rozhodnutí.) nebyla shledána za opodstatněnou, když Nejvyšší správní soud k ní nemohl přihlídnout jinak, než v obecné rovině, jelikož nebylo ani v žalobě ani v jejím doplnění, natož tak v protokole o jednání uvedeno, jaké konkrétní důvody měly k tvrzené nicotnosti vést. Ve správním spisu založené rozhodnutí správních orgánů obou stupňů totiž obsahují všechny předepsané náležitosti zcela korektně.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Nejvyšší správní soud vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, naopak negativní rozhodnutí by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 30. března 2006

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu